

Tey svørtu vilja hava atkvøðurætt

Uppskotini hjá suðurafrikanska forsetanum F.W. de Klerk at avtaka fleiri av teimum mest hataðu apartheidlógnum hevur sum heild fingið góða móttøku um allan heimin og eisini í Suðurafrika. Tað var í síðstu viku, at de Klerk tók heimin á bði við rætt og slætt at geva apartheidmønusting. Næstan 80 ára gamlar lógir, sum skerja rættindini hjá teimum svørtu, skulu nú avtakast, eitt nú lógin um skráseting av øllum íbúgvum eftir húðarliti, lógin um at bara tey hvítu skulu kunna eiga jørð og lógin, sum sigur, at hvít og svørt kunnu ikki búgva saman.

Her er talan um so kolveltandi broytingar í Suðurafrika, at øll umboðini fyri høgrevendu andstøðuna sum mótmæli fóru út úr tingsalini, tá boðini vórðu givin. Stjórnarflokkurin hjá de Klerk hevur kortini avgjerdan meiriluta.

Í vesturheiminum hava stjórnirnar tikið væl ímóti uppskotinum og tosað verður nú av álvara um at minka ella heilt avtaka sanksiónspolitikkinn móti Suðurafrika. Tó er ymiskt, hvat londini fara at gera. Okkurt fer at taka allar sanksiónir av

nú beinanvegin, meðan onnur fara bara at avtaka nakrar av sanksiónunum nú og bíða við restini til tey svørtu hava fingið øll tey rættindi, sum tey halda seg hava krav uppá, eitt nú atkvøðurættin.

Í Suðurafrika hevur Nelson Mandela heilsað uppskotinum vælkomnum, men hann dylur ikki fyri, at tey svørtu eru misnøgð um at stjórnin ikki eisini hevur tikið upp fleiri onnur mál, eitt nú viðferðina hjá trygdardeildunum móti teimum svørtu, fongsling av fólki uttan rættargang og dóm og so tey mongu svørtu, sum enn eru í útlegd. Og so ikki minst spurningin um at fáa atkvøðurætt.

Spurningurin verður nú, hvat teir viðgongdu millum tey svørtu og tey hvítu fara at fyrir taka sær komandi dagarnar. Ótti er fyri, at harðskapur aftur kann fara at taka seg upp, og so leingi stjórnin hjá de Klerk ikki fær fult ræði á sínum egnu trygdardeildum, so leingi fara teir høgrevu svørtu neyvan at góðtaka nakra sum helst skipan ella byrjanina til slíka.

Støðan er tí ógvuliga spent í Suðurafrika.

Danskt fiskavirki fær stóra bót fyri dálking

Størsta fiskamjølsvirkið í Europa, Esbjerg Fiskeindustri, hevur fingið ta størstu bótina fyri dálking, sum nakrantíð er givin í Danmark. Bótin var uppá 1,5 mill. kr. umframt eina bót til stjóran uppá 15.000 kr. Fiskavirkið hevur í eina tíð latið út í eina vik í Esbjerg dálkandi vatn frá framleiðsluni av fiskamjøl.

Virkið hevur í 1987-88 arbeitt 10% meira av fiski enn loyvt var. Hóast Ribe Amt fyri eina tíð stóðni gav virkinum boð um at støða framleiðsluni, so gavst leiðslan á virkinum

kortini ikki við at taka ímóti fiski og gera fiskamjøl.

Bótin svarar til virkið av tí ólóglegu framleiðsluni og síðani eina minni bót. Helst fer virkið at kæra dómin. Hann heldur eisini, at bótin er alt ov stór, um tað veruliga er talan um at virkið hevur dálkað umhvøvið.

Tað eru tey 120 ídnaðarskipini í Esbjerg, sum eiga virkið, sum góð ár hevur umsett fyri 800 mill. kr. Bótin fer helst ikki at fáa størvegis ávirkan á virkið.

Tamil-málið hóttir teir konservativu

Konservativir politikarar bera stóran ótta fyri, at Tamil-málið skal skaða flokkinn. Hetta hevur fingið konservativar politikarar at heita á floksleiðsluna og partarnar í málinum um at lata allar upplýsingar koma út, ja, teir vilja fara so langt sum at krevja eina hvítbók um málið, soleiðis at danska fólkið veit, hvat er hent og hvat eru gitingar. Teir óttast fyri, at verður meira dult í málinum, so fer tað at fáa óbótaligan skaða fyri konservativa flokkinn.

Hesum hava aðrir framsíðandi konservativir sum eitt nú fólkatingsformaðurin Lars P. Gammelgaard vist aftur sum heilt óneyðugt. Eisini Schlüter skal vera ímóti at ganga sínum egnu floksfeløgum á mæti um at fáa hvítbók um málið.

Men hyggja vit at veljaratølunum bæði undan og eftir síðsta val, so vísa tey eina stóðuga afturgongd fyri teir konservativu. Um hetta skyldast Tamil-sakini er tó óvist. Men fleiri halda, at hetta er ein tungtvingandi orsök.

Tølin vísa eisini, at konservativ flokkurin hevur havt stóðuga afturgongd,

meðan vinstriflokkurin, sum hann situr í stjórn saman við, fær størri og størri undirtøku.

Ein av høvuðsmønnum í Tamil-málinum, tann konservativi Erik Ninn-Hansen, hevur nú boðað frá, at hann fer ikki at stilla upp aftur til næsta val. Hann vil tó einki siga um, antin tað er Tamil-málið, sum er orsøkin, ella nakað annað.

Um tvær vikur fer konservativi flokkurin at halda sín 75 ára stovningardag. Neyvan slepst tá undan at viðgera Tamil-málið.

UTTAN

EFTIR

Jan Müller skrivur

TEGNING: BENT ESKESTAD

Danir siga kortaneitil eitt EF-uppskot um nýggja landbrúksætlan

Danski limaskapurin í EF kann koma í vanda, verður eitt uppskot um eina nýggja landbrúksskipan í EF veruleiki. Hetta halda summir eygleiðarar, nú eitt nýtt uppskot um at loysa eina trætu við USA og onnur lond um stuðulin til landbúnaðin er lagt fram av EF.

Tað eru USA og onnur lond uttanfyri EF, sum ynskja, at EF-londini skerja stuðulin til land-

brúkið munandi. EF hevur higartil sagt seg vilja skerja henda stuðul við umleið 20 til 30%, men tað vilja hini londini ikki góðtaka. Hetta var orsøkin til, at eingin semja varð gjord í GATT-samráðingunum í fjør. Samráðingarnar verða nú uppafurtiknar. EF hevur so gjørt eitt uppskot, sum fyrst skal leggjast fyri EF-londini. Hetta uppskotið snýr seg um heilt at minka stuðulin

til tey effektivu landbrúkin í londum sum t.d. Danmark til fyrimums fyri tey verri støddu brúkin.

Danir halda tað vera heilt órimiligt at seta fót fyri tí so nútímans og effektiva danska landbrúkinum og ístaðin royna at lata sosialhjálpi til órationell og ótíðarhóskandi brúk í EF-londum.

Uppskotið er ein fullkomin vend í tí 20 ára gamla landbúnaðarpoli-

tikkinum hjá EF. Teir prísir, sum EF hevur ásett, skulu nú bráðliga niður á tað støði, sum er galdandi aðrastaðni í heiminum. Endamálið er at avmarka framleiðsluna hjá EF-londunum.

Men tað verða so tey vælkoyrandi og órationellu landbrúkin, sum koma at gjalda fyri gildið, og tað er hetta, sum hvørki danir, bretar ella hálendingar kunnu góðtaka, tí júst tey londini hava væl útbyggt landbrúk. Danskir landbúnaðarmenn og eisini búnaðarmyndugleikar eru í øðini inn á uppskotið og siga, at tað fer at hava við sær, at Danmark missir fleiri milliardir í inntøku, verður tað samtykt. Danir hótta við at brúka veto móti tí.